

**MODELUL INTERPRETATIV-DIDACTIC
AL LUI CORTOT LA CLUJ.
IN MEMORIAM ECATERINA FOTINO-NEGRU
(1902 – 1991)**

Asist. univ. drd. CRISTINA ELEONORA PASCU
Academia de Muzică „Gheorghe Dima”, Extensia Piatra-Neamț

Cristina Eleonora PASCU este redactor – PR și asistent universitar doctorand în cadrul Academiei de Muzică „Gheorghe Dima”. Licențiată în specializările Psihologie (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), Muzicologie și Pian principal – I.D. (A.M.G.D.), a absolvit programul de masterat în *Sinteze muzicologice* la aceeași instituție. A lucrat ca profesoară de pian și corepetitoare la Școala de Muzică „Augustin Bena” și ca secretar muzical la Filarmonica de Stat „Transilvania”. De asemenea, a moderat emisiunea „Clujul cultural” a postului clujean Alpha – Prima TV pe parcursul a peste 70 de ediții. Este semnatara a numeroase articole, interviuri, cronici și avancronici în revista „*Intermezzo*” și în cotidianul *Făclia*. Începând din octombrie 2014 este

colaboratoare a revistei culturale „Steaua” la rubrica de cronică muzicală, iar în luna februarie a acestui an a beneficiat de o bursă Erasmus la Universitatea din Cambridge, Anglia.

REZUMAT

Împlinirea a 25 de ani de la stingerea din viață a Ecaterinei Fotino-Negru ne readuce în memorie personalitatea sa artistică, activitatea sa ca remarcabilă pianistă și eminentă profesoară, fiind cea care a trasat noi linii directoare ale unei școli de filiație franceză, ridicând standardul învățământului pianistic clujean la nivel european. Ecaterina Fotino-Negru a desfășurat o susținută activitate pianistică în calitate de solistă, pe scene importante din România. Totodată, a evoluat ca membră în formații camerale alături de valoroși instrumentiști. Aparițiile sale scenice acoperă un spectru stilistic larg, din literatura universală, autohtonă și mai ales franceză, la a cărei răspândire a contribuit în mod substanțial. O componentă tot atât de profilată a personalității artistei Ecaterinei Fotino-Negru o reprezintă latura pedagogică. Cuvintele unor discipoli arată cu claritate că balanța profesională a înclinat, de fapt, pentru Ecaterina Fotino-Negru, către munca de predare.

Cuvinte cheie: Ecaterina Fotino-Negru, Alfred Cortot, Paris, pian, École Normale de Musique

Împlinirea a 25 de ani de la stingerea din viață a Ecaterinei Fotino-Negru ne readuce în memorie personalitatea sa artistică, activitatea sa ca remarcabilă pianistă și eminentă profesoară, fiind cea care a trasat noi linii directoare ale unei școli de filiație franceză, ridicând standardul învățământului pianistic clujean la nivel european.

Repere biografice

Născută la București, la 17 aprilie 1902, într-o familie dedicată profesiei muzicale¹, a demonstrat încă de copil aptitudini artistice. Ecaterina Fotino a urmat Conservatorul de Muzică din București în perioada 1911 – 1919, studiind sub îndrumarea unor personalități de seamă ale vieții muzicale românești: Emilia Saegiu² – pian, Dumitru Georgescu-Kiriac – teorie-solfegii, Gheorghe Cucu – teorie-solfegii, armonie, Ion Nonna Otescu – armonie, contrapunct, Dimitrie Dinicu – muzică de cameră, Dimitrie Cuclin – istoria muzicii și estetică. În 1919 a absolvit cursul de pian cu media zece, fiind remarcată de George Enescu, președintele comisiei.

După terminarea studiilor la Conservator, Ecaterina Fotino a luat lecții cu pianistul și compozitorul Ion Scărlătescu, în anii 1919–1920, apoi cu ilustra profesoară Florica Musicescu³, în perioada 1920–1922.

Tânăra profesoară a început să predea pianul la Conservatorul de Muzică din Iași, unde a activat în anul școlar 1922–1923. Dornică de perfecționare, a studiat în perioada 1923–1925 la renumita *École Normale de Musique* din Paris cu maeștrii Alfred Cortot, Lazare Lévy, Ricardo Viñes și Diran Alexanian. Cursurile de interpretare susținute de Alfred Cortot i-au influențat decisiv drumul artistic. Perfect integrată elevatei atmosfere a școlii, a luat parte ca solistă la diverse

---

¹ Tatăl său, Ioan Alexandru Fotino (1871–1930) a fost profesor de trombon la Conservatorul din București și membru fondator al Orchestrei Filarmonicii din București, iar mama sa, Maria Elisabeta Fotino, (n. Baudrexler), a urmat Conservatorul din București și un timp a predat ore de pian. Cei doi muzicieni au fost părinții a patru copii talentați, care au moștenit și valorificat darurile muzicale: Ecaterina, Vasile, Ion și Maria Alexandra. Vasile (1904–1954) – violonist, Ion (1908–1979) – violoncelist la Radiodifuziunea București, membru al cvartetului „Radio”, Maria (1913–1996) – solistă a Radiodifuziunii București, artistă emerită, profesoară la Conservatorul din București.

² Emilia Saegiu (1860–1941) – renumită profesoară de pian la Conservatorul din București în perioada 1884–1925. Dintre elevii săi îi menționăm pe Alfred Alessandrescu, Filip Lazăr, Theophil Demetrescu.

³ Florica Musicescu (1887, Iași–1969, București) – fiica renumitului compozitor, dirijor de cor și profesor la Conservatorul de Muzică din Iași, Gavriil Musicescu, profesoară de pian la Conservatorul din București timp de 42 de ani, considerată întemeietoare de școală pianistică. Dintre elevii săi îi menționăm pe Dinu Lipatti, Maria Fotino, Corneliu Gheorghiu, Mîndru Katz, Dan Grigore, Radu Lupu.

producții artistice ale instituției. Totodată, a avut revelația autenticității în abordarea interpretativă a operelor pianistice franceze, participând în vara anului 1924 la cursurile susținute de Maurice Ravel, ocazie ce a prilejuit pregătirea și prezentarea *Sonatinei* acestuia sub directa îndrumare a compozitorului. „Interpretând cu succes *Sonatina* în fața exigentului autor, viitoarea profesoară a ținut ca în timpul anilor ce vor urma să transmită cu religiozitate savoarea acestei atât de pretențioase lucrări.”¹

Ca o încununare a studiilor desfășurate în Franța, precum și în urma examenelor susținute pe 11 iulie 1924, Ecaterina Fotino a obținut *Diplôme de Licence de l'Enseignement du Piano* și *Diplôme de Licence de Concert de Piano*.

Revenită în țară în 1925, a desfășurat o bogată și intensă activitate ca profesoară la Conservatorul din Cluj. În 1961 s-a transferat la București, mai întâi la Institutul Pedagogic, apoi la Conservatorul de Muzică. În anul 1964 s-a pensionat, dar nu a încetat să-i îndrume pe tinerii profesori care o solicitau în vederea pregătirii unor concerte, recitaluri.

Scena de concert, o vocație

În paralel cu munca la catedră, Ecaterina Fotino-Negru a desfășurat o susținută activitate pianistică în calitate de solistă, alături de Orchestrele Filarmonicilor din București și Cluj, cu Orchestra Radio București, în emisiuni Radio, a fost aplaudată în recitaluri la Iași, Timișoara, Craiova, București, Cluj și în alte orașe ale țării. De asemenea, a evoluat ca membră în formații camerale, alături de valoroși instrumentiști. A colaborat cu dirijorii Stanek Doubravsky, Marțian Negrea, Theodor Rogalski, Antonin Ciolan, Emil Simon și cu interpreții Maria Fotino, Eliza Ciolan și Romeo Ghircoiașiu.

Aparițiile sale scenice acoperă un spectru stilistic larg din literatura universală, autohtonă și mai ales franceză, la a cărei răspândire a contribuit pe deplin. Din repertoriul său solistic amintim *Concertul nr. 4 pentru pian și orchestră, în Sol major, op. 58*, de Beethoven, *Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră, în fa minor*, de Chopin, *Concertul pentru două pianе și orchestră în Mi b major, KV 365*, de Mozart, *Concertul pentru trei pianе și orchestră în re minor* de Bach.

Ecaterina Fotino-Negru a participat la concertele de muzică de cameră organizate de Conservatorul „Gheorghe Dima”. Critica muzicală sublinia înaltul nivel artistic al acestor manifestări, rolul lor important în educația muzicală a publicului. Astfel, în formație de duo, a colaborat cu violoncelistul Flor Breviman,

---

¹ Ninuca Oșanu Pop, „Ecaterina Fotino-Negru (1902-1991)”, în *Muzica*, București, nr. 2, 2002, p. 149.

cu violoncelista Mariana Iarosevici (Brahms, Huré, Richard Strauss), cu violonistul Péter Zsurka (Beethoven), cu oboistul Ioan Danie (Sigismund Toduță). A abordat repertoriul pentru două pianе cu Maria Fotino (W. Fr. Bach) și Eliza Ciolan (Mozart).

S-a remarcat colaborarea cu valoroși interpreți în cadrul unor componente de trio: cu violonistul Péter Zsurka și violoncelistul George Iarosevici (Anton Arensky, Mendelssohn-Bartholdy), cu flautistul Mihai Constantinescu și violoncelistul George Iarosevici (Aleksandr Grecianinov). De asemenea, Ecaterina Fotino a colaborat cu Cvartetul „Amicii Muzicii” din București la realizarea unui concert în cadrul unui ciclu de concerte dedicat creației lui Brahms, precum și la Cluj, cu Ferenc Balogh, Mihai Chioreanu și Gavril Dobolyi (Mozart). În toate aceste ocazii, pianista a impresionat prin sonoritatea cultivată, rafinată.

Pe lângă viața concertistică bogată, din care s-au rememorat doar câteva momente-cheie, Ecaterina Fotino-Negru a realizat valoroase imprimări pe disc. Împreună cu sora sa, pianista Maria Fotino, a înregistrat, la casa de discuri Electrecord *Sonata pentru două pianе în Fa major* de W. Fr. Bach (ST-ECE 01868); *Variațiuni pentru două pianе pe o temă originală* op. 5 de Enescu (ST-ECE 01802); *Concertul nr. 10 pentru două pianе și orchestră în Mi bemol major*, K.V. 365 de Mozart (STM-ECE 01272).

Repertoriul pianistei a mai cuprins, în tradiția inițiată de către Cortot, lucrări de Schumann: *Kreisleriana*, *Studii simfonice*; Beethoven: *Sonate*; Debussy: diverse piese; Saint-Saëns: diverse piese; Ravel: diverse piese; Reinhold Glier: *Temă cu variațiuni pentru două pianе*; Rimski-Korsakov: *Sadko* – reducere pentru două pianе; Romeo Alexandrescu: *Trei piese ușoare pentru pian la patru mâini*¹.

Modelul didactic al lui Cortot la Conservatorul din Cluj

O componentă tot atât de profilată a personalității artistei Ecaterinei Fotino-Negru o reprezintă latura pedagogică. Cuvintele unor discipoli arată cu claritate că pentru Ecaterina Fotino-Negru balanța profesională a înclinat de fapt către munca de predare:

„Și totuși, preocuparea sa de bază a fost învățământul, bogatele sale cunoștințe fiind puse la dispoziția discipolilor cu o dragoste ce nu exclude severitatea. Rolul său în evoluția învățământului superior clujean poate fi considerat ca important, având în vedere faptul că Ecaterina Fotino a făcut parte atât din prima echipă a corpului profesoral al vechiului Conservator de

---

¹ A se vedea Viorel Cosma, *Interpreți din România*. Lexicon, vol. I, Editura Galaxia, București, 1996, p. 314.

Muzică și Artă Dramatică, alături de Ana Voileanu-Nicoară, Cornelia Deac, George Ciolac, cât și din a doua, a reînnoirii instituției de după 1948, alături de Eliza Ciolan, Magda Kardos și Gheorghe Halmos.¹

Tânăra profesoară a adus un suflu nou, care s-a concretizat în mai multe aspecte, relevate de alt discipol al său, Sigismund Toduță, în articolul „Sub semnul înnoirii pedagogiei pianului”²:

„[...] inițierea unei noi tehnici pianistice, înnoirea materialului didactic, îmbogățirea programelor analitice deschisă ultimelor creații din literatura muzicală universală, reliefurile acordate creației muzicale autohtone, precum și noile forme de manifestare în public la finele anilor de studii.[...]

Toate ideile novatoare menționate și relevate succint aparțin unei singure persoane: ea se numește profesoara Ecaterina Fotino-Negru. Ne exprimăm toată gratitudinea noastră pentru ideile semănate. Ele au căzut, credem, pe un sol fertil și nu au întârziat să aducă roade bogate.³”

„Semințele” pedagogiei pariziene cădeau pe „sol fertil” românesc și proiectau întreg sistemul de învățământ muzical superior la un nivel apropiat de standardele occidentale.

Dintre discipolii Ecaterinei Fotino-Negru îi menționăm pe: Sigismund Toduță, Géza Szabó, Ilse Bolchiș Ciolac, Liviu Teclu, Francisc Tatár, Paul Klein, Valeria Taban, Margareta Terplan, Maria Goia, Cecilia Sbârcea, Graziella Georgia, Judith Babos, Annie Irion, Ninuca Oșanu Pop, Voichița Tiniș, Mihai Moldovan, Emil Simon.

Profesoara Ecaterina Fotino-Negru declara că metoda sa pedagogică s-a caracterizat printr-o elasticitate deosebită și regăsim în cuvintele sale tocmai una dintre liniile directe stabilite de către Alfred Cortot cu privire la tratarea diferențiată a discipolilor ce se formau la școala din Paris. Pianista româncă afirma:

„Fiecare elev e un caz care trebuie tratat individual, nu se poate aplica o metodă universal valabilă. Firește, există linii mari, directe, dar am evitat rigiditatea unei metode aplicate tuturor, neschimbată.⁴”

Obiectivul final al demersului său pedagogic era formarea pianistului ca muzician complex. Aspectele de tehnică pianistică aveau aceeași importanță ca și

---

¹ Ninuca Oșanu Pop, *op. cit.*

² Sigismund Toduță, „Sub semnul înnoirii pedagogiei pianului”, în *Lucrări de Muzicologie*, vol. 15, Editura Conservatorului de Muzică „Gh. Dima”, Cluj-Napoca, 1984, pp. 65-69.

³ *Ibidem*, p. 69.

⁴ Sanda Maistorovici, studentă anul III, îndrumător științific – lect. univ. Ninuca Oșanu Pop, „Profiluri de pedagogi ai școlii muzicale clujene. Ecaterina Fotino-Negru”, p. 4, material dactilografiat, lucrare prezentată în cadrul Cercului științific de metodica predării pianului, Cluj-Napoca, 1977, obținută prin amabilitatea prof. univ. dr. Ninuca Oșanu Pop.

cele ale realizării artistice. Dar tehnica nu era un scop în sine, ci mijlocul pentru realizarea unei interpretări artistice autentice. Încă de la prima citire, pe care o pretindea foarte fidelă, profesoara cerea studentului să încerce să transmită intențiile sale artistice, concepțiile sale de interpretare și sonoritate. – „Vreau să văd intențiile”¹ – spunea adesea.

În timpul orelor de curs era preocupată de formarea unei atenții distributive la studenții săi în vederea percepției simultane a complexității scriiturii muzicale, a diversității de colorit sonor.

Un principiu permanent a fost acela al educării studenților astfel încât ei să conștientizeze activitatea pianistică interpretativă. Textul muzical era analizat sub toate aspectele: melodie, ritm, formă muzicală, stil muzical. Asemenea lui Dinu Lipatti (care studiasse și el cu Florica Musicescu și Alfred Cortot), cultiva respectul pentru partitură, ca izvor absolut al concepției interpretative. Fiecare detaliu de interpretare era aprofundat, asimilat temeinic, subordonat concepției generale asupra piesei, așa încât realizarea finală să corespundă oricăror exigențe.

Profesoara pretindea interpretarea diferențiată a lucrărilor aparținând diferitelor stiluri muzicale. Aceasta se realiza prin înțelegerea aprofundată a textului muzical și redarea lui printr-o varietate de tușuri: sobrietate ritmică, urmărirea arhitecturii polifonice în creația lui Bach; exprimare naturală, dezinvoltă – la Mozart; aprofundarea și redarea sensului filosofic al creației beethoveniene; realizarea poetică a muzicii romantice, sonoritatea voalată a impresioniștilor francezi.

În articolul „Elemente ale școlii psihologice în pedagogia pianistică a profesoarei Ecaterina Fotino-Negru”, Valeria Taban relevă aspectele psihologice ale concepției pedagogice ale profesoarei sale, aplicate în activitatea proprie, cu mult timp înainte ca aceste orientări psihologice să fie larg răspândite:

„Sensibilitatea sa deosebită în a simți și reda imaginile muzicale a apropiat-o de concepțiile școlii contemporane psihologice în care voința sferei auditive domină asupra aparatului motor ce realizează sonoritatea dorită printr-o reprezentare mentală anticipată și care transmite mușchilor o anumită activitate necesară realizării acelei sonorități.²

Toate elementele ce stau la baza gândirii psihologice muzicale contemporane, auzul creator cu voința sa de: sunet, sonoritate, linie, ritm, formă și redare a operei, ca și însușirea unei tehnici adecvate se întrepătrund organic în munca sa de formare și educare a unui tânăr pianist. Nici unul dintre elemente nu este neglijat sau dezvoltat în dauna altuia, toate se îmbină armonios,

---

¹ *Ibidem*, p. 5.

² Valeria Taban, „Elemente ale școlii psihologice în pedagogia pianistică a profesoarei Ecaterina Fotino-Negru”, lucrare prezentată în Sesiunea de comunicări științifice, 1982, lucrare dactilografiată, obținută prin amabilitatea autoarei, pp. 1-2.

generându-se unele din altele, către tălmăcirea cât mai expresivă a lumii de idei și emoții cuprinse în opera ce trebuie interpretată.¹”

Ecaterina Fotino-Negru, profil artistic în mozaic

Ecaterina Fotino-Negru a rămas în amintirea elevilor săi ca o profesoară exigentă, implicată, conștientă că progresul artistic se realizează numai printr-o colaborare profundă, durabilă, în relația profesor – discipol; un crez atât de apropiat de cel al lui Cortot, în ambianța școlii din Paris, aplicat de către aceasta din urmă.

Sigismund Toduță își exprimă aprecierea pentru calitățile de eminent pedagog ale pianistei, pe care a avut prilejul să le cunoască nemijlocit, în calitate de discipol; Toduță subliniază în egală măsură performanțele Ecaterinei Fotino-Negru ca interpret, precum și calitățile sale umane: bunăvoința, generozitatea. Iată cuvintele sale:

„O cunosc pe profesoara Ecaterina Fotino-Negru din anul 1926. În acel an m-am înscris la Conservator și am fost repartizat la clasa de pian a profesoarei Fotino. În timpul studiilor mele și până azi, ca pedagog a arătat însușiri deosebite de educator: conștiincioasă, foarte bine pregătită, cu vast orizont în domeniul profesional, profesoara Fotino a dat un mare număr de absolvenți care azi formează cadrele active didactice ale școlilor noastre de specialitate.

Ca artistă interpretă, prin nenumărate concerte, audiții – la Cluj, București, la Radio – dovedește încontinuu o bună performanță și se situează printre cele mai bune interprete din țara noastră.

Profesoara Fotino e bună tovarășă: arată multă sollicitudine, gata să ajute profesional și material pe colegi, dă sprijin și îndrumare de câte ori i se solicită acestea.²”

Exponentă reprezentativă a clasei de pian îndrumate de Ecaterina Fotino-Negru, prof. univ. dr. Ninuca Oșanu Pop, în prezent pensionară, mărturisește cum devenirea sa ca pianistă s-a desfășurat sub tutela exigentă, dar binevoitoare și generoasă a profesoarei:

A te pronunța asupra personalității și competențelor unui profesor, sub a cărui tutelă ai pătruns tainele muzicii pentru pian timp de 14 ani, este o întreprindere de o extremă dificultate. Cum să cuprinzi atâtea îndrumări, sfaturi și îndemnuri transmise cu cea mai mare bunăvoință și generozitate, fără riscul de a omite o mare parte dintre ele? [...]

---

¹ *Ibidem*, p. 8.

² Arhiva Academiei de Muzică „Gheorghe Dima”, cutia nr. 79, dosar nr. 8, fila 43, Cluj, 21 ianuarie 1953.

Treptat, obiectivul principal urmărit de profesoară: a cânta corect, cu fidelitate, înțelegând cerințele complexe ale textului muzical pe care să-l redai cu o participare expresivă adecvată, îmi devenea tot mai clar.

Pentru aceasta, Doamna Profesoară punea un mare accent pe citirea partiturii în cele mai rafinate detalii, exprimându-și dorința ca, încă de la primele prezentări ale încercărilor noastre, să se distingă intențiile de apropiere de sensul expresiv al lucrării. Ca atare, frazarea era continuu în centrul preocupărilor, adeseori fiind comparată cu respirația, chemată parcă să dea viață sunetelor.[...]

Cultul sonorității frumoase o caracteriza ca artist și profesor, ascultarea unor execuții ce ieșeau din tipar provocându-i o adevărată suferință. [...]

Revin la recunoașterea faptului că aceste considerații constituie o mică parte din ceea ce s-ar putea spune despre eminenta profesoară Ecaterina Fotino-Negru căreia îi datorez întreaga mea recunoștință.¹

Pianista Voichița Tiniș, conferențiar universitar la Academia de Muzică din Cluj, în prezent pensionară, rememorează cu recunoștință și nostalgie anii petrecuți sub îndrumarea profesoarei sale:

„Ecaterina Fotino-Negru face parte din categoria profesorilor „clasici”, principiile sale de interpretare pianistică punând accentul pe năzuința spre idealul de perfecțiune realizat prin ordine, claritate și armonie, prin echilibrul dintre imaginație, sensibilitate și rațiune.

Profesoara urmărea cu rigurozitate respectarea partiturii în toate detaliile, nu admitea nici o superficialitate, neglijență sau amatorism în citirea textului muzical. Ne îndemna mereu să nu ne limităm a cânta „note înșirate”, statice, ci să căutăm sensul discursului muzical, să construim frazele în interdependență, să descoperim centrul lor gravitațional. În calitate de discipolă a lui Alfred Cortot, promova „principiile raționale” ale școlii pianistice franceze, caracterizată, în special, prin suplețe, relaxare și înlăturarea oricăror forme de crispare. Avea un adevărat cult pentru calitatea sunetului, cerându-ne să ne rafinăm continuu auzul (inclusiv cel interior) cu scopul de a deveni capabili să distingem și să obținem sunete rotunde, suple și elastice, culori variate, sonorități subtile, fără durități chiar și în nuanțe extreme. Când ne exemplifica, ne încânta cu tușeul său deosebit de frumos, catifelat și expresiv, cu bași învăluiți în armonice, iar pianul, pe care noi tocmai cântasem, părea că, instantaneu, devenea un altul, se transforma, se înnobila.

---

¹ Ninuca Oșanu Pop, „Profesoara Ecaterina Fotino-Negru”, manuscris oferit autoarei în data de 16 iunie 2015.

Profesoara Ecaterina Fotino-Negru era deosebit de exigentă, sobră și rezervată, dar ascundea un suflet nobil, sensibil și profund. Cred că o preocupa mult mai mult evoluția noastră decât lăsa să se înțeleagă.

În anii de studiu cu Profesoara Ecaterina Fotino-Negru am învățat și ne-am însușit un sistem de lucru complex, logic și clar, general valabil, merit să ne ofere, după absolvire, răspunsuri și soluții la multiplele obstacole existente în partituri și în noi înșine.¹”

În 1966 i s-a conferit *Ordinul Meritul cultural*, pentru activitate îndelungată și merite deosebite, precum și pentru contribuția adusă la dezvoltarea învățământului superior. În același an s-a împlinit una dintre ultimele dorințe ale profesoarei Ecaterina Fotino-Negru: pianul ei, un *Steinway* de concert, a luat locul într-o sală de curs, instrument care și astăzi mai este în uz, în actuala sală 25, pentru a fi în mod simbolic mereu în mijlocul tinerilor studioși, ca îndemn și ca model.

Elevii profesoarei Ecaterina Fotino-Negru (la pian).

În picioare de la stânga la dreapta: Annie Irion, Judith Babos, Graziella Georgia,
Ninuca Oșanu, Szabó Géza, Voichița Tiniș
(aproximativ anul 1962, în sala 25 a Conservatorului din Cluj)

---

¹ Voichița Tiniș, „Amintiri despre Profesoara mea, Ecaterina Fotino-Negru”, corespondență electronică cu autoarea, Cluj-Napoca, 13 iunie 2015.

BIBLIOGRAFIE

*** Arhiva Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj-Napoca.

*** *New Grove's Dictionary of Music and Musicians*, ediția a doua, editat de Stanley Sadie, vol. 6, 14, Oxford University Press, 2001.

*** *Statutul École Normale de Musique* din Paris, Paris, 1929.

CORTOT, Alfred *La musique française de piano*, Presses Universitaires de France, Paris, 1948.

CORTOT, Alfred, *Les principes essentiels de la leçon pianistique*, Editura Curci, Milano, 1960.

COSMA, Viorel, *Interpreți din România, Lexicon*, vol. I, Editura Galaxia, București, 1996.

GAVRIȘ, Mihaela: *Sonatele cu pian ale lui Sigismund Toduță. Nel mezzo dell' camin'*, Editura Arpeggione, Cluj-Napoca, 2005.

GAVRIȘIU, Cipriana, studentă anul II, îndrumător conf. Ninuca Oșanu Pop: „Principii metodice ale pianistului Alfred Cortot reflectate în măiestria unor cadre didactice ale Conservatorului *Gheorghe Dima* din Cluj” – lucrare prezentată la Sesiunea de comunicări științifice a studenților, Cluj-Napoca, 1980.

GEORGIA, Graziella, „Eminenții pianiști și profesori Ana Voileanu-Nicoară, Ecaterina Fotino-Negru, George Ciolac, Eliza Ciolan și Gheorghe Halmos și aportul fiecăruia la prestigiul și consolidarea școlii pianistice românești”, lucrare prezentată la Simpozionul aniversar „75 de ani de la înființarea Conservatorului din Cluj”, Cluj-Napoca, 1994.

OȘANU POP, Ninuca (coordonator); **Mihai GHIRCOIAȘ**; **Ana-Maria BULARCA**, *Sigismund Toduță: destăinuiri, documente, mărturii*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2008.

OȘANU POP, Ninuca, „Catedra de pian a Academiei de Muzică *Gheorghe Dima* de la valoare la performanță”, lucrare prezentată la Simpozionul *Evocări – 90 de ani de învățământ superior muzical românesc*, 6 noiembrie 2009.

TABAN, Valeria, „Elemente ale școlii psihologice în pedagogia pianistică a profesoarei Ecaterina Fotino-Negru”, comunicare sesiune științifică, Conservatorul „Gheorghe Dima”, 1982, material dactilografiat.

TIMBRELL, Charles, *French Piansim: an Historical Perspective*, Amadeus Press, 2003, 2nd edition.

TODUȚĂ, Sigismund, „Sub semnul înnoirii pedagogiei pianului”, în: *Lucrări de muzicologie*, vol. 15, Editura Conservatorului de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj-Napoca, 1984, p. 65-69.

ȚIPLEA TEMEȘ, Bianca, *Augustin Bena – Monografie*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2004.

ARTICOLE DIN ZIARE ȘI REVISTE

*** „Festivalul Beethoven”, în *Patria*, Cluj, anul IX, nr. 65, 30 martie 1927.

*** „Festivalul Bach”, în: *Lupta Ardealului*, Cluj, anul VI, nr. 1157, 9 iunie 1950.

*** „Pianista E. Fotino-Negru”, în *Dacia*, Timișoara, anul VI, nr. 51, 5 martie 1944.

*** „Un nou ciclu de concerte organizat de Conservatorul „Gheorghe Dima”, în *Lupta Ardealului*, Cluj, anul VI, nr. 1371, 19 februarie 1951.

- Banul Mărăcine**, „Opera – Teatru”, în *Hyperion*, Cluj, an. I, nr. 7, iulie 1932.
- GEORGIA, Graziella**, „Doi eminenti pedagogi și pianiști clujeni”, în *Steaua*, anul XLIV, nr. 10-11, octombrie–noiembrie 1994.
- Iv. Gh.**, „Concertele de cameră”, în *Dacia*, Timișoara, anul V, nr. 67, joi, 25 martie 1943.
- (Iv. Nic.)**, „Comemorarea lui Claude Debussy. Festivalul Institutului din Timișoara”, în *Dacia*, Timișoara, anul VI, nr. 15, 22 ianuarie 1944.
- OȘANU POP, Ninuca**, „Ecatarina Fotino-Negru (1902–1991)”, în *Muzica*, București, nr. 2, 2002.
- ȘELMARU, Traian**, „Muzica. Ciclul Brahms”, în *Vremea*, București, anul VIII, nr. 372, 20 IANUARIE 1935.
- URSU, Nicolae**, „Concertul de gală al profesorilor de la Academia de Muzică și Artă Dramatică din Cluj la Timișoara”, în *Dacia*, Timișoara, anul IV, nr. 122, luni, 8 iunie 1942, p. 2.
- VOILEANU-NICOARA, Ana**, „Cronica muzicală a Clujului”, în *Societatea de mâine*, București, anul XII, nr. 3 și 4, martie-aprilie 1935.